

ایران در دوران معاصر

آگاهی نوآیین انسان ایرانی

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۲۵ دی ۱۳۹۴ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

ایرانی نمی تواند در مواد تاریخ و تاریخ اندیشه ی خود از پشت «شیشه کبود» ایرانشناسی نظر کند و «هویت» خود را از مجرای آگاهی انسانی غربی دریابد. اینکه امروز، به هر حال تنها می توانیم از پشت این شیشه کبود در آگاهی گذشته خود نظر کنیم و چنانکه احمد فردید می گفت: «صدر تاریخ خود را ذیل تاریخ غربی بدانیم»، قوی است که ناچار نمی توان درباره آن تردید کرد، اما اینکه باید به این وضع تن در داد، سخن دیگری است. بحران کنونی در وجدان تاریخی و آگاهی تاریخی که ریشه در این بحران دارد، ناچار نمی تواند به تردیدهایی

ایرانی نمی تواند در مواد تاریخ و تاریخ اندیشه ی خود از

پشت «شیشه کبود» ایرانشناسی نظر کند و «هویت» خود را از مجرای آگاهی انسانی غربی دریابد.

اینکه امروز، به هر حال تنها می توانیم از پشت این شیشه کبود در آگاهی گذشته خود نظر کنیم و چنانکه احمد فردید می گفت: «صدر تاریخ خود را ذیل تاریخ غربی بدانیم»، قولی است که ناچار نمی توان درباره آن تردید کرد، اما اینکه باید به این وضع تن در داد، سخن دیگری است. بحران کنونی در وجدان تاریخی و آگاهی تاریخی که ریشه در این بحران دارد، ناچار نمی تواند به تردیدهایی در این باره دامن نزند.

شاید بهتر آن باشد که به جای تردید، از امکان طرح پرسش های نوآیین سخن بگوییم، زیرا بحران کنونی، بحرانی در بنیادها و بحران بنیادها است و نمی تواند ناظر به پرسش از بنیادها نباشد.

آگاهی ازین بحران می تواند خاستگاه اندیشه تاریخی باشد و به نظر نمی رسد که بحرانی که با شکست ایران در جنگ های ایران و روس آغاز شده و با ژرف تر شدن آن در جنبش مشروطه خواهی و تعطیل آن تا انقلاب اسلامی ادامه پیدا کرده است، در تاریخ ایران سابقه ای داشته باشد.

آگاهی ازین بحران از آغاز تا کنون دوره هایی را گذرانده و به تدریج از نخبگان به همه گروه های جامعه ایران سرایت کرده است. امروز نشانه های این بحران در همه سطوح جامعه ایران به چشم می خورد و این همگانی شدن نشانه های درد شاید نشانه پدیدارشدن آگاهی نوآیین نیز باشد!

تاملی درباره ایران؛ جواد طباطبایی

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «آگاهی نوآیین انسان ایرانی»، پارسیان دژ، ۱۳۹۴.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1753/pdf/آگاهی-نوآیین-انسان-ایرانی.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵